

OKTÓBER 2021

NEWSLETTER

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V BANSKEJ BYSTRICI

DO POZORNOSTI ČITATEĽOM

Milí naši čitatelia a návštevníci, nenávratne odišli teplé letné dni a jeseň sa ohlásila svojim spôsobom aj v knižnici. Chodby sa naplňajú školskými exkurziami, návštevníci prichádzajú na naše podujatia, tvoria sa rady používateľov, najmä študentov, netrpezlivo čakajúcich na výdaj kníh. Je tu október a my prichádzame s jeho pestrou ponukou.

Newsletter Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici Vám prináša na október mesačný program podujatí, v ktorom nájdete rôznorodé aktivity (možno aj pre celú rodinu). Alebo sa rozhodnete stráviť čas len tak osamote a inšpirujete sa knižnými novinkami, ktoré pre Vás pripravila naša kolegyňa Michaela Töröková. Veríme, že aj keď sa pandemická situácia zhoršuje, nájdete si chvíľku času a vyberiete si z našej ponuky.

Možno sa rozhodujete stať sa našimi pravidelnými čitateľmi. Určite neváhajte a pridajte sa zaregistrovať. A možno sa rozhodujete, čo s prečítanou knihou. Darujte ju knižnici a ďalším čitateľom v rámci akcie „Knihodar – kniha od vás pre vás.“ Darovaná kniha vydaná v rokoch 2020–2021, ktorú knižnica nemá vo svojom knižničnom fonde, vám zabezpečí voľný vstup na interaktívnu výstavu Veda v hračkách.

Chráňte si zdravie a nezabúdajte, že sme tu pre Vás. Ponorte sa s nami do čítania a strávte s nami zmysluplný čas.

Vaši knihovníci z „ešvékáčky“

Diela z výstavy Rudolfa Hofera Kohúti a bájný vták Moukurak – zlodej jabĺk

Sme tu stále pre Vás

VÝSTAVY

Galéria v podkroví

DRAHOMÍR PRIHEL: V SKLE MAĽOVANÉ VÝSTAVA K ŽIVOTNÉMU JUBILEU AUTORA

*výstava k životnému jubileu autora
potrvá do 15. októbra*

ANDREJ A MARTIN AUGUSTÍNOVCI: HĽADAČI SNOV

*maľba, kresba, ilustrácie ku knihám
vernissáž 21. októbra o 17.00 h
potrvá do 3. decembra*

Átrium

MARIÁN KRŇÁČ: SVET KOLÁŽE

*výstava koláží
potrvá do 22. októbra*

ZDENKO MIKULA ČLOVEK S HUDBOU ŽIVOTA

*výstava pri príležitosti 105. výročia narodenia
hudobného skladateľa
26. október – 3. december*

Prízemie

ALLIANCE FRANÇAISE BANSKÁ BYSTRICA

*výstava fotografií z aktivít AFBB
14. september – 29. október*

FJODOR DOSTOJEVSKIJ – EPIZÓDY

*výstava o živote a diele spisovateľa a interaktívna
výstava Dostojevského maľovanky
26. október – 23. november*

I. poschodie

ČESKÁ CENA ZA ARCHITEKTÚRU

*panelová výstava s prezentáciou predchádzajúcich
ročníkov
28. september – 5. október*

MILAN RASTISLAV ŠTEFÁNIK – ASTRONÓM, VOJAK, POLITIK

*výstava v spolupráci s Vojenským historickým ústavom
potrvá do 31. januára 2022*

II. poschodie

DUŠAN JARINA: ZLATÝ STÔL

*výstava ilustrácií ku knihe L. Balleka Zlatý stôl
potrvá do 30. novembra*

PODUJATIA

KLUB (NE)ZÁBUDLIVCOV STRETNUTIE ČLENOV KLUBU

prihlasovanie: tel. 048/4710754,
ivana.bicanovska@svkbb.eu
vstupné 1,- €
7. október o 10.00 h
Malá sála

KINO V KNIŽNICI AUS DEM NICHTS /ODNIKIAL' NEMECKO-FRANCÚZSKA DRÁMA Z ROKU 2017

12. október o 16.00 h
Tvorivé centrum

TRÉNING PAMÄTI, TÉMA: DOMINIK SKUTECKÝ

Trénovanie pamäti pre seniorov prostredníctvom
cvičení, úloh a pamäťovej techniky, podujatie v rámci
Akadémie európskeho seniora 2021
13. október 10.00–11.30 h
prihlasovanie: Klientske centrum mestského úradu,
tel. 048/4330777, olga.sojkova@banskabystrica.sk

ZO ŠPANIELČINY DO SLOVENČINY ... ĎAKUJEME VÁM, PÁN PROFESOR

slávnostné podujatie pri príležitosti 100. výročia naro-
denia profesora Vladimíra Olerínyho
14. október o 16.00 h
Spoločenská sála, vstup na pozvánky

ARCHITEKTÚRA ŠPANIELSKA

prednáška Rastislava Udžana
19. október o 16.00 h
Centrum hispánskej kultúry Vladimíra Olerínyho

UZBEKISTAN – PUTOVANIE DO SRDCA STREDNEJ ÁZIE

beseda s Pavlom Rusnákom v rámci cyklu Cestova-
tel'ský klub, v spolupráci s cestovnou agentúrou
Ma3oska
20. október o 17.00 h
Spoločenská sála

PRESÝPACIE VRECKOVÉ HODINY

krst knihy autorky Danici Hrnčiarovej Šišlákovej
21. október o 17.00 h
Spoločenská sála

KVÍZOVÉ UTORKY V KNIŽNICI VEDA A TECHNIKA Z NEMECKA

Prihlásiť sa ako jednotliviec alebo skupina môžete vopred na e-mailovej adrese katarina.nemcova@svkbb.eu, neprihlásení vytvoria skupinu na mieste.
26. október o 16.00 h
Tvorivé centrum

Hudobné átrium

FENOMÉNY ROCKOVEJ HUDBY

Audiovizuálna výstava s ponukou projekcií mapuje počiatky rockovej hudby až po súčasnosť. Je oslavou tvorby kľúčových osobností hudobnej scény, ktorých výročia si v tomto mesiaci pripomínáme: Janis Joplin, Jim Morrison, Freddie Mercury, John Lennon, Sting, Paul Simon a ďalší.
Výstava je spojená s voľným výberom projekcií filmových dokumentov a koncertných záznamov hudobných legiend.
1.–31. október

STÁLE VÝSTAVY A EXKURZIE V ŠVK

VEDA V HRAČKÁCH

interaktívna výstava vedeckých hračiek, jednoduchých experimentov a hlavolamov
na objednanie: vedavhrackach@svkbb.eu,
048/4710779,
Librarium

ŽUPNÝ DOM A JEHO „GENIUS LOCI“

turistické exkurzie do priestorov bývalého Župného domu a expozícií múzea
na objednanie: exkurzie@svkbb.eu, 048/4710779

PERKUSIE – DOTYK S HUDBOU

Objavujte pestrosť zvukov a harmónií etnických perkusijných a rytmických nástrojov. Individuálnym návštevníkom sú perkusie voľne k dispozícii v rámci otváracích hodín.
na objednanie: hudobneatrium@svkbb.eu,
048/4710744

Koncert na Nádvorí Márie Terézie

LITERÁRNE A HUDOBNÉ MÚZEUM

ONDREJ SLIACKY

výstavka pri príležitosti 80. výročia narodenia literárneho vedca, publicistu, redaktora, šéfredaktora časopisu Slniečko, editora, prozaika, autora literatúry pre deti a mládež a scenáristu
1. október – 17. január 2022
vitríny II. poschodie

FUJARA AKO SKVOST SLOVENSKEJ ĽUDOVEJ HUDBY

Fujara – jedinečný slovenský hudobný nástroj. Ako sa vyrába a prečo je jedným z kultúrnych symbolov Slovenska? Odpovede nájdete v LHM.
1.–29. október
Expozícia Ľudové hudobné nástroje na Slovensku

PAVEL HRÚZ – SOLITÉR NOVODOBEJ SLOVENSKEJ LITERATÚRY

výstava zo zbierok LHM pri príležitosti nedožitého 80. výročia narodenia spisovateľa.
4. október – 5. november
výstavné vitríny v expozícii Múzeum – domov múz

TAJOVSKÉHO ČRIEPKY

súťaž študentov Gymnázia Jozefa Gregora-Tajovského v prednese poézie a prózy
18. október 9.00–13.00 h
expozícia Múzeum – domov múz

JÁN CHALUPKA A JÁN CIKKER V LITERÁRNOH A HUDOBNOM MÚZEU

Prednášky kurátorov s ukážkami zbierkových predmetov. Podujatie sa koná v rámci projektu Mesta Banská Bystrica Akadémia európskeho seniora 2021 – Velikáni od Hrona.
22. október 10.00–11.00 h
expozícia Múzeum – domov múz

STÁLE MÚZEJNÉ EXPOZÍCIE LHM

Múzeum – domov múz
Ľudové hudobné nástroje
Bábkarský salón
Pamätný dom J. G. Tajovského v Tajove
Pamätná izba Pavla Tonkoviča v Podkoniciach

Pamätný dom J. G. Tajovského v Tajove
Otvorené utorok – nedeľa od 9.00–16.00 h
kontakt: lhmbb@svkbb.eu, tel. 0905303593
Pamätná izba Pavla Tonkoviča v Podkoniciach
–kontaktujte Obecný úrad Podkonice, tel. 048/4187838

ĎAKUJEME, ŽE POČAS PANDÉMIE COVID 19 DODRŽIAVATE BEZPEČNOSTNÉ OPATRENIA

POČÍTAČOVÁ VEDA. INFORMÁCIE. KNIHOVNÍCTVO

ANTAL, E.: [Počítačové lúštenie klasických šifier: programovacie úlohy v jazyku Java](#). Bratislava: Spektrum STU, 2021, 101 s. ISBN 978-80-227-5077-6

Skriptá sú určené ako pomocný učebný materiál k predmetu Klasické šifry (B-KSIF) pre študentov tretieho ročníka študijného programu Aplikovaná informatika na Fakulte elektroniky a informatiky (FEI) STU v Bratislave.

STROUKAL, D.: [Dark Web: sex, drogy a bitcoiny](#). Praha: Grada, 2020, 207 s. ISBN 978-80-271-2934-8

Kniha je sprievodcom po temnej časti internetu od jeho počiatkov. Ukazuje, akým spôsobom fungujú pravidlá medzi ľuďmi, ktorí spolu chcú obchodovať, ale nikdy neodhaliť svoju identitu. Prečo sa pod rúškom anonymity neokrádajú a čo sa stane, keď k tomu dôjde. Prečo sa vládam darí tvorcov nelegálnych trhovísk chytať a ako sa tomu trhovisko bráni. Čo je na Dark Webe skutočnosťou, a čo naopak mýtom?

TÁBORSKÝ, J.: [V sieti \[dez\]informáci: proč věříme alternativním faktům](#). Praha: Grada, 2020, 224 s. ISBN 978-80-271-2014-7

Názory, postoje a úsudky sú založené na emóciách, na vlastných alebo sprostredkovaných skúsenostiach a na útržkoch spomienok, z ktorých niektoré ani nemajú reálny základ. Práve z tohto dôvodu je tak ľahké podľahnúť propagande, reklame a manipulácii všetkého druhu. Ak však budete vedieť, ktoré zákonitosti ľudského myslenia sú najčastejšie zneužívané na manipuláciu a ako sa pri tom reálne postupuje, máte väčšiu šancu odolať.

ŘOUTILOVÁ, P.: [Knihovny v proudu času: sborník z konference: konference k 70. výročí SVK HK a 100. výročí 1. knihovnického zákona](#). Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2020, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7052-143-4

Zborník je venovaný 70. výročiu založeniu Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové a 100. výročiu 1. knihovnického zákona. Príspevky sa venujú nielen histórii knižničných zákonov, ktoré vymedzovali rozvoj verejných knižníc, charakterizujú aj súčasnú činnosť knižníc, hodnotia a opisujú rozvoj informačných technológií ako aj vývoj knižničných a informačných služieb v posledných desaťročiach.

PSYCHOLÓGIA

SAND, I.: [Přecitlivělí lidé a introverti: jak s tím žít](#). Bratislava: Eugenika, 2020, 131 s. ISBN 978-80-8100-632-6

Autorka popisuje introvertný osobnostný typ a vysokú citlivosť ako povahovú črtu a ponúka užitočné rady a konkrétne odporúčania, ako si nastavovať hranice, ako ochrániť svoje vnútro pred nadmernou stimuláciou, ako sa za seba vedieť postaviť aj ako si užívať spoločnosť druhých vlastným jedinečným spôsobom a zároveň v tejto interakcii nachádzať radosť a zmysluplnosť. Na konci knihy nájdete aj dva testy, vďaka ktorým si môžete urobiť predstavu, nakoľko introvertní a senzitivní ste vy sami. Ako sa vysporiadať s každodennými výzvami života v kultúre, ktorá oceňuje extrovertnosť?

SMETÁČKOVÁ, I.: [Učitelské vyhoření: proč vzniká a jak se proti němu bránit](#). Praha: Portál, 2020, 244 s. ISBN 978-80-262-1668-1

Kniha sa zaoberá rizikom syndrómu vyhorenia pri práci učiteľa. Vyhorenia vzniká v dôsledku chronického stresu a vedie k sil-

ným psychickým a fyzickým problémom, k nekvalitnej výučbe, k zlým vzťahom ku kolegom a žiakom. Cieľom knihy je, aby vyučujúci získali dobré povedomie o rizikách, ktoré súvisia s profesionálnou náročnosťou, získali orientáciu v pojmoch stres a vyhorenia a dokázali pri sebe vnímať ich prejavy, porozumeli príčinám stresu a vyhorenia na individuálne, školské a rezortné úrovni, nadobudli presvedčenie, že je možné vhodnými krokmi znížiť nebezpečenstvo vzniku vyhorenia, vyskúšali si sadu konkrétnych techník.

NÁBOŽENSTVO.TEOLÓGIA

ANDOKOVÁ, M.: [Komentáře k Starému zákonu. 9. svazek, Žalmy 120–150](#). Trnava:Dobrá kniha, 2021, 626 s. ISBN 978-80-8191-308-2

Ide o 9. zväzok dlhodobého projektu a publikácia vychádza v spolupráci s Teologickou fakultou Trnavskej univerzity. Kniha žalmov patrí medzi najobľúbenejšie kresťanské a židovské spisy. Kňazom, učiteľom a študentom humanitných smerov na Slovensku chýba k ich práci odborný komentár k Svätému písmu v slovenskom jazyku. Preto sa skupina slovenských biblistov podujala vyplniť túto medzeru.

SPOLOČENSKÉ VEDY

Právo. Právna veda.

ANDRAŠKO, J.: [Právo informačních a komunikačních technologií. 2](#). Bratislava: TINCT, 2021, 322 s. ISBN 978-80-973837-2-5

Druhý diel učebnice Právo informačných a komunikačných technológií nadväzuje na prvý zväzok a vytvára tak kompletne dielo problematiky práva ICT. Predkladaný druhý sa venuje verejnoprávnej časti danej problematiky a prináša podrobný a zrozumiteľný výklad jednotlivých oblastí tohto právneho odvetvia. Rovnako ako prvý diel obsahuje viacero QR odkazov na multimediálny obsah, ktorý umožňuje lepšie pochopenie témy.

BÁNOS, R.: [Právo e-shopov](#). V Bratislave: C.H. Beck, 2021, 230 s. ISBN 978-80-8232-001-8

Predkladaná kniha je primárne zameraná najmä na prevádzkovateľov e-shopov, resp. na tých, ktorí o založení e-shopu ešte len uvažujú. Publikácia však môže byť prínosom aj pre samotných spotrebiteľov a podnikateľov, ktorí cez e-shopy často nakupujú, ale aj pre bežných čitateľov, ktorí majú záujem o nahliadnutie do fungovania e-shopu prierezom cez právne predpisy.

Výchova. Vzdelávanie

BARANOVÁ, A.: [Hodnotenie žiakov základnej školy: metody, techniky a praktické příklady hodnocení pre učitelov základnej školy](#). Bratislava: RAABE, 2021, 104 s. ISBN 978-80-8140-481-8

Publikácia popisuje klasické a alternatívne formy hodnotenia, ktoré sú využiteľné v základnej škole. Prináša ukážky a spôsoby alternatívneho hodnotenia a možnosti, ako s nimi môže učiteľ pracovať.

BEDNÁRIKOVÁ, L.: [Kuliferdo: pre žiakov 1. až 4. ročníka ZŠ na rozvíjanie špecifických funkcí, Pracovné listy – dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia](#). Bratislava: RAABE, 2021, 104 s. ISBN 978-80-8140-450-4

V pracovnom zošite KULIFERDO – PRACOVNÉ LISTY pre žiakov 1. až 4. ročníka ZŠ na rozvíjanie špecifických funkcí nájdete inšpiráciu pre prácu so žiakmi s poruchami učenia (dyslexia, dy-

sortografia, dysgrafia, dyskalkúlia) a poruchou pozornosti. Dozviete sa osvedčené návody a postupy, ako správne pracovať so žiakmi s poruchami učenia a pozornosti, ktorí sú integrovaní v bežnej triede.

Demografia. Sociológia. Štatistika.

ĎAĎO, J.: [Analýza príčin bankrotu malých a stredných podnikov na Slovensku: zborník vedeckých príspevkov z riešenie projektu VEGA č. 1/0468/18](#). Banská Bystrica: Belianum, 2021, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-557-1821-7

Zborník analyzuje problémy a príčiny bankrotu malých a stredných podnikov na Slovensku.

MURRAY, D.: [Šílenství davů](#). Voznice: LEDA, 2021, 351 s. ISBN 978-80-7335-719-1

Douglas Murray odvážne popisuje a jasne vysvetľuje tragické problémy, ktoré sa vynorili v západnom svete ako dôsledok straty orientácie a zmyslu ľudskej existencie. Vznikla nová utopická ideológia spoločenskej spravodlivosti, ktoré nezmieriteľne presadzuje radikálnu prestavbu spoločnosti na základe domnelých práv rasových a sexuálnych menšín (i väčšinových žien). Táto ideológia preniká do hlavného prúdu politiky, ovládla verejný diskurz a stala sa novou štátnou legitimitou. Je však zmätená a absurdná, a tak vedie doslova k masovému šílenstvu.

Vojenská správa

MATEMATIKA. PRÍRODNÉ VEDY

BENČAĎ, T.: [Základy dendrológie a ekológie drevín](#). Vo Zvolene: Technická univerzita vo Zvolene, Fakulta ekológie a environmentalistiky, Katedra plánovania a tvorby krajín, 2021, 183 s. ISBN 978-80-228-3264-9

Skriptá sú určené pre študijné programy Ochrana a využívanie krajiny, Ekológia a využívanie biodiverzity, Environmentálny manažment a venujú problematike ekológie drevín a poskytuje prehľad základov dendrológie.

BECKMANN, P.: [Historie čísla π](#). Praha: Academia, 2021, 230 s. ISBN 978-80-200-3133-4

Pokusy o presné určenie pomeru obvodu kruhu k jeho polomeru či o presné stanovenie plochy kruhu (porovnať kruh) sprevádzali ľudskú kultúru a civilizáciu od samých jej počiatkov. Autor knihy zasadzuje jednotlivé etapy vývoja poznatkov o tomto probléme ako do kontextu vývoja celého matematického myslenia, tak do všeobecného kultúrneho a politického rámca príslušnej doby. Vyslovuje na rade miest veľmi osobité názory na jednotlivé osobnosti i dobu, v ktorej žili.

PEREGRIN, J.: [Člověk v zrcadle teorie her: jak nám matematika a filozofie pomáhají zjišťovat, co jsme zač](#). Praha: Dokořán, 2021, 117 s. ISBN 978-80-7675-012-8

Vypláca sa spolupracovať a je dôvera v iných ľudí racionálne? Je človek homo economicus? Ako sa vôbec mohla zrodiť ľudská komunikácia? Produkuje evolúcia zákonite sebca? Teória hier vznikla v polovici minulého storočia na pôde matematiky ako nástroj, ktorý mal ľuďom pomôcť sa orientovať a rozhodovať v zložitých a najmä konfliktných situáciách. Čoskoro si však našla uplatnenie aj ďaleko za hranicami ekonómie, na ktorú sa najprv sústredila. Dnes preniká do sociológie, politológie aj iných spoločenských vied, do evolučnej teórie a samozrejme aj do filozofie. Táto knižka sa pokúša prístupným, nematematickým spôsobom vysvetliť, aké problémy nám táto teória môže pomôcť objasniť.

APLIKOVANÉ VEDY. MEDICÍNA. TECHNOLOGIA

BAKA, T.: [Srdcová frekvencia a kardiovaskulárne riziko](#). V Bratislave: Univerzita Komenského v Bratislave, Lekárska fakulta, 2021, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-223-5120-1

Vysokoškolský učebný text „Srdcová frekvencia a kardiovaskulárne riziko“ je určený pre študentov lekárskeho, farmaceutického a prírodovedeckého fakúlt v pregraduálnom, graduálnom, postgraduálnom a špecializačnom stupni štúdia. Zameriava sa na výklad postavenia srdcovej frekvencie v stanovení kardiovaskulárneho rizika a v diagnostike a terapeutickom manažmente rozličných kardiovaskulárnych patológií (najmä hypertenzie, infarktu myokardu a srdcového zlyhávania).

BOHÁČIKOVÁ, A.: [Vplyv spoločnej poľnohospodárskej politiky na zmierňovanie rizika v poľnohospodárstve SR: vedecká monografia](#). Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Katedra financií, 2021, 162 s. ISBN 978-80-552-2312-4

Vedecká monografia ponúka systematický pohľad na problematiku identifikácie, merania, riadenia rizík a zavedenia efektívnych nástrojov na zmierňovanie rizika v poľnohospodárstve SR.

SILBERMAN, S.: [NeuroKmene: príbehy autizmu a neurodiverzity](#). Žilina: Absynt, 2021, 554 s. ISBN 978-80-8203-252-2

Autor ponúka fascinujúci príbeh toho, ako sa postupne rodili naše vedomosti o autizme či Aspergerovom syndróme – a to od doby temna až po súčasnosť, ktorá do tejto témy konečne vniesla viac svetla i tolerancie. Silberman vyspovedal obrovské množstvo vedcov, lekárov, terapeutov, rodičov autistických detí a, čo je najdôležitejšie – aj samotných autistov. Vo svojej knihe nám tak ponúka predovšetkým silné ľudské príbehy, ktoré nie sú ani tak o boji s poruchou, ale skôr s predsudkami a so spoločnosťou.

ARGAYOVÁ, I.: [Základy lekárskej terminologie: pro nelékařské zdravotnické obory](#). Praha: Grada Publishing, 2020, 152 s. ISBN 978-80-271-1716-1

Publikácia je zameraná na terminológiu pre poslucháčov bakalárskych študijných programov určených na prípravu všeobecných sestier a ďalších nelekárskych zdravotníckych pracovníkov (napr. Biomedicínsky technik, optik, zdravotné laborant, fyzioterapeut, záchranár.

UMENIE. REKREÁCIA. ZÁBAVA. ŠPORT

ADAMOVÁ, S.: [Prieniky klasickej a populárnej hudby: terminológia a historický prierez](#). Bratislava: Vysoká škola múzických umení v Bratislave, Hudobná a tanečná fakulta, 2021, 111 s. ISBN 978-80-8195-084-1

Publikácia je výberom niektorých kapitol z dizertačnej práce na tému „Žánrové difúzie klasickej a populárnej hudby v harmónii a forme“. Je stručným terminologickým a historickým úvodom do problematiky prelínania klasickej a populárnej hudby, ktorá predstavuje jednu z najrozsiahlejších a najkomplikovanejších oblastí nielen z pohľadu hudobnej vedy, ale i kompozičnej, interpretačnej aj percepčnej praxe. Publikácia je určená najmä študentom hudobnej vedy (teórie, analýzy a dejín hudby), skladby, učiteľstva hudobnej vedy a interpretačných študijných programov.

BASE, B.: [Taliansko a láska majú 3 spoločné veci: cestovanie](#). Martin: Taliansko srdcom, 2021, 215 s. ISBN 978-80-973862-0-7

Sprievodca najkrajšími talianskymi mestami a miestami od severu až po juh obsahuje 8 hlavných kapitol knihy, 8 praktických cestovateľských itinerárov s originálnou mapou, 8 receptov lahodnej talianskej kuchyne. Cestujte do Ríma, Florencie,

Benátok, Milána, na juh Talianska tak, ako vám viac vyhovuje – s cestovnou kanceláriou alebo bez nej, podľa rád a itinerárov prakticky uvedených v tejto knihe. Len vy a tí, ktorých so sebou na túto úžasnú jazdu Talianskom zoberiete. Pretože Taliansko a láska majú 3 spoločné veci: spoznávanie nových miest, relax v pravom zmysle slova a tú najchutnejšiu gastronómiu.

MIŠOVIC, K.: Česká a slovenská vzájomnosť v profesionálnom divadle a tanci od roku 1993: zborník príspevkov z teatrologického kolokvia. Bratislava: Divadelný ústav, 2021, 150 s. ISBN 978-80-8190-048-8

Aká je umelecká spolupráca a nadväznosť po definitívnom rozdelení Československej republiky? Akým spôsobom sa udržiavajú vzájomné väzby a do akej miery nachádzajú dnes umelci uplatnenie v krajine, ktorá bola kedysi ich spoločnou vlasťou? Tieto a mnohé iné otázky boli nosnými témami druhého medzinárodného odborného kolokvia venovaného česko-slovenským divadelným vzťahom, ktoré bratislavský Divadelný ústav zorganizoval v rámci blížiacich sa osláv storočnice vzniku prvej Československej republiky a nadviazal tak na rovnomennú konferenciu z roku 2016. Publikácia je rozčlenená do troch okruhov: Tanec a alternatívne divadlo, Činohra – slovenské divadlo a Činohra – české divadlo.

MENCL, V.: Dějiny evropské architektury. II. Praha: Národní památkový ústav; Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, 2020, 494 s. ISBN 978-80-88339-08-3

S odstupom jedného roka vychádza druhý zo štyroch pripravovaných zväzkov monumentálneho diela Václava Mencla Dejiny európskej architektúry. Ide o jeho poslednú knihu, v ktorej predkladá zmysluplný vývoj architektúry od jej počiatkov až do súčasnosti, zasadený do historických, kultúrnych i filozofických súvislostí.

JAZYK. LINGVISTIKA. LITERATÚRA

KAPRÁLIKOVÁ, M.: Za hranice provincie: Ján Smrek a jeho Elán. Bratislava: LIC, 2021, 317 s. ISBN 978-80-8119-137-4

Jána Smreka (1898–1982) pozná celá slovenská kultúrna verejnosť predovšetkým ako významného básnika, menej ako publicistu, napriek tomu, že celý aktívny život robil novinára či novinového redaktora. Viac ako dve desaťročia viedol kultúrno-spoločenský mesačník Elán, ktorý sám založil. Dielo je neprehliadnuteľným prameňom poznatkov o Jánovi Smrekovi a jeho tvorbe.

CHROBÁKOVÁ REPAR, S.: Balans: o bytí a nebytí v živej kultúre. Bratislava: LIC, 2021, 259 s. ISBN 978-80-8119-133-6

Dvojdómá slovenská a slovinská spisovateľka a poetka Stanislava Chrobáková Repar v epištolárnej knihe Balans vypovedá o náročnej každodennosti aktérov živej kultúry. Hoci vychádza z osobných skúseností, svojimi postrehmi a úvahami pomenúva všeobecné problémy spoločenského postavenia súčasných tvorcov. V knihe sa striedajú epištolárne časti, výber autorkiných listov z rokov 2012–2015, s básňami v próze.

ANDRIČÍK, M.: Slovenská poézia v anglických knižných prekladoch. Košice: ŠafárikPress, 2021, 415 s. ISBN 978-80-8152-981-8

Slovenský literárny vedec, prekladateľ a spisovateľ Marián Andričík sa vo svojej najnovšej monografii venuje slovenskej poézii. Jeho cieľom je zmapovanie knižných prekladov tejto poézie do angličtiny od ich prvopočiatkov v 30. rokoch 19. storočia až po súčasnosť. Kniha zahŕňa aj komplexný prehľad za akých okolností tieto preklady vznikli, no nechýbajú ani koncepcie a metódy jednotlivých prekladateľov či rozbor

kvality ich prekladov v komparácii s originálmi. Ide o komplexnú literárno-vedeckú reflexiu, ktorá nadväzuje aj na čiastkové výskumy prekladov slovenskej literatúry do angličtiny.

ESTEBAN, Á.: Obklopeni knihami. V Brně: CPress, 2021, 189 s. ISBN 978-80-264-3619-5

Knižnice sa spisovateľmi spája nepretrhnutelné puto. Niektorým majstrom pera však knižnice zasiahli do života viac než ostatným a na určitú dobu sa stali aj ich pracoviskom. Prečítajte si príbehy slávnych literátov, ktorí časť svojej kariéry strávili ako knihovníci – či už z dôvodu neutíchajúcej vášne pre písané slovo, rýdzo pre potrebu zárobku alebo dokonca ako súčasť svojho pobytu vo väzení. Stretnete sa s veľikánmi ako Jorge Luis Borges, Lewis Carroll, Mario Vargas Llosa, Alexander Solženicyn alebo bratov Grimmovými, ale aj s českými tvorcami zastúpenými Jiřím Mahenom a Jaromírom Nohavicom. Budete prekvapení, ako rôzne a kľukaté môžu byť cesty vedúcej medzi regálmi kníh a ako prostredie plné zväzkov nabitých fantáziou a poznaním formovalo literárnu tvorbu týchto mužov.

BIOGRAFIA

BUDINSKÁ, Z.: Juraj Sarvaš 90: 14. júl 2021. Banská Bystrica: Akadémia umení v Banskej Bystrici, Fakulta dramatických umení, 2021, 160 s. ISBN 978-80-8206-043-3

Jubilejná publikácia je venovaná hercovi, recitátorovi, scenáristovi, režisérovi a pedagógovi Jurajovi Sarvašovi, ktorý sa 14. júla 2021 dožil 90 rokov. Štyridsať štúdií sú ohliadnutím a vyznaním ľudí, ktorí sa či už ľudsky, alebo pracovne dotýkali majstra Juraja Sarvaša. Sú medzi nimi nielen jeho kolegovia herci, ale aj spisovatelia, básnici a kritici, hudobníci a speváci, verejní činitelia a vedci, kolegovia pedagógovia a aj priatelia.

VÁROŠÍK, M.: Nič neodvolám!: novinárka Ota Plávková 1926–2002. Banská Bystrica: Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, 2021, 178 s. ISBN 978-80-8227-005-4

Publikácia vznikla v spolupráci Štúdia RTVS v Banskej Bystrici a Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici a vyšla pri príležitosti nedeľných 95. narodenín novinárky. Opisuje životný príbeh Oty Plávkovej, ktorá bola jednou z významných postáv demokratizácie na Slovensku v období 60. rokov a hlasom banskobystrického slobodného vysielateľa po augustovej okupácii v roku 1968. Vďaka silnému charakteru sa stala jedným zo symbolov vzdoru proti nastolenému poriadku a zápasu o slobodu slova a tlače. Okrem biografie publikácia obsahuje bohatú obrazovú prílohu, výberovú personálnu bibliografiu Oty Plávkovej.

DEJINY. GEOGRAFIA.

ĐIKIĆ, I.: Beara: dokumentární román o genocidě ve Srebrenici. Brno: CPress, 2021, 230 s. ISBN 978-80-264-3686-7

Oceňovaná kniha Ivica Đikića pojednáva o najmasovejšom vojnovom zločine spáchanom v Európe od holokaustu. Systematické povraždení – genocída – viac ako ôsmich tisíc zajatých Bosniakov, ktorého sa dopustili jednotky bosnianskych Srbov v priebehu niekoľkých dní leta roku 1995, je výzvou pre historikov i literátov. Đikić zvolil cestu úcty k faktografii a prameňom a optiku plukovníka Ijubisa Beary, ktorý bol mozgom celej operácie. Výsledkom je fascinujúci výprava do „srdca temnoty“, ktorá skúma príčiny a architektúru zla.

GOMBÁR, E.: Dějiny Egypta. Praha: NLN, 2020, 848 s. ISBN 978-80-7422-798-1

Kniha je rozdelená do štyroch častí venovaných hlavným historickým epochám egyptských dejín – Egypta v staroveku, Egypta

v arabsko-moslimskom stredoveku a Egypta v období koloniálnej nadvlády a po dosiahnutí nezávislosti. Úlohy sa ujali traja autori z Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej, odborníci na uvedené obdobie egyptských dejín.

RYCHLÍK, J.: [Dějiny Chorvatska](#). Praha: NLN, 2020, 592 s. ISBN 978-80-7422-740-0

Kniha mapuje dejiny Chorvátska od starovekých Ilyrov cez antickú periódu späť s obsadením krajiny Rimanmi, príchod Slovanov, začiatky chorvátskeho kráľovstva až k osmisetletému obdobi, keď bolo Chorvátsko spojené personálnou úniou s uhorským štátom. Veľká pozornosť je venovaná tiež vzniku juhoslovanského štátu, existenciu samostatného ustašovského štátu, opätovnú spoluprácu so Srbmi a ďalšími juhoslovanským národmi v rámci titovské Juhoslávie a jeho bolestnému rozpadu.

GOESCHEL, Ch.: [Sebevražda v nacistickém Německu](#). Praha: Academia, 2021, 334 s. ISBN 978-80-200-3157-0

Koniec tretej ríše na jar 1945 sa vyznačoval nebývalým množstvom samovrážd. Na základe štúdia skôr nevyužitých archívnych prameňov kniha skúma samovráždy nacistov aj obyčajných ľudí v rokoch 1918–1945 vrátane hromadných samovrážd nemeckých Židov v čase holokaustu. Ukazuje, ako počty samovrážd v rôznych skupinách obyvateľstva – či stúpcov, odporcov, alebo obetí režimu – reagovali na kontext doby. Kniha tiež rozoberá premeny individuálnych a spoločenských reakcií na samovraždu od Weimarskej republiky až do obdobia po 2. svetovej vojne.

KROUPA, D.: [Pěticípá totalita: 100 let KSČ v rozhovorech](#). Praha: Kniha Zlín, 2021, 333 s. ISBN 978-80-7662-147-3

V máji 1921 bola založená KSČ. Storočné výročie nabáda k tomu, aby sme si položili otázky vzťahujúce sa k minulosti, súčasnosti i budúcnosti. Nakoľko boli českí komunisti závislí na Moskve? Aký typ ľudí priťahovala komunistická strana? A prečo aj napriek zákonu o protiprávnosti komunistického režimu nedošlo k jej zákazu? Na tieto otázky odpovedajú Jaromír Štětina, Pavel Žáček, Jan Rychlík, Daniel Kroupa, Michal Stehlík a ďalší publicisti aj historici.

LUKACS, J.: [Budapešť 1900: historický portrét mesta a jeho kultúry](#). Praha: Academia, 2021, 248 s. ISBN 978-80-200-3147-1

Uznávaný historik a budapešťiansky rodák John Lukacs vo svojej knihe predkladá farbitý obraz jedného z európskych miest v čase jeho najväčšej slávy. Ponúka kultúrny a historický portrét Budapešti, jej vzhľadu, zvukov a obyvateľov, umeleckej komunity, vtedajšiu spleť sociálnych a politických vzťahov.

TOCQUEVILLE, A. de: [Atlas ztracených měst](#). Praha: 65. Pole, 2020, 142 s. ISBN 978-80-88268-33-8

Atlas ztracených měst približuje skutočné osudy viac ako štyridsiaticich sídiel, z ktorých sa vytratil život. Nech už bolo príčinou ľudské šialenstvo, prírodné katastrofy, dejinné zvraty či hospodársky úpadok, všetky tieto miesta vyvolávajú otázky. Niekedy nás znepokojujú a desia, ale zakaždým otvárajú dvere do fascinujúcej minulosti. Krásne ilustrovaná kniha francúzskej historičky Aude de Tocqueville nás prevedie od futuristického taiwanského mestečka San Zhi až po ukrajinskú Pripjať, bleskovo evakuovanou po jadrovej katastrofe v Černobyle, či sumerského mesta Mari, strateného uprostred Sýrie.

Z výstavy Drahomíra Prihela V SKLE MALOVANÉ. Výstava je verejnosti prístupná v Galérii v podkroví do 15.10 2021